

**Centrum pro výzkum veřejného mínění
Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.**
Jilská 1, Praha 1
Tel./fax: 286 840 129
E-mail: paulina.tabery@soc.cas.cz

Názory na motivy vstupu do politiky a zájem politiků o mínění obyčejných lidí

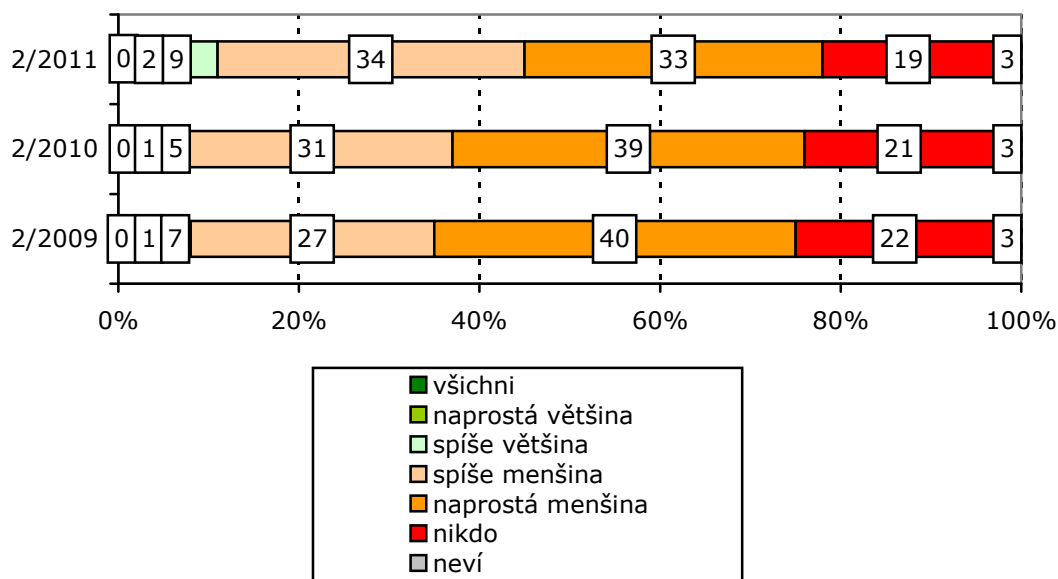
Technické parametry

<i>Výzkum:</i>	<i>Naše společnost 2011, v11-02</i>
<i>Realizátor:</i>	<i>Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.</i>
<i>Projekt:</i>	<i>Naše společnost – projekt kontinuálního výzkumu veřejného mínění CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i.</i>
<i>Termín terénního šetření:</i>	<i>7. 2. – 14. 2. 2011</i>
<i>Výběr respondentů:</i>	<i>Kvótní výběr</i>
<i>Kvóty:</i>	<i>Region (Oblasti NUTS 2), velikost místa bydliště, pohlaví, věk, vzdělání</i>
<i>Zdroj dat pro kvótní výběr:</i>	<i>Český statistický úřad</i>
<i>Reprezentativita:</i>	<i>Obyvatelstvo ČR ve věku od 15 let</i>
<i>Počet dotázaných:</i>	<i>1069</i>
<i>Metoda sběru dat:</i>	<i>Osobní rozhovor tazatele s respondentem</i>
<i>Výzkumný nástroj:</i>	<i>Standardizovaný dotazník</i>
<i>Otázky:</i>	<i>PI.53, PD.5</i>
<i>Zveřejněno dne:</i>	<i>28. března 2011</i>
<i>Zpracovala:</i>	<i>Paulína Tabery</i>

V únorovém šetření byly v rámci bloku o občanské angažovanosti a participaci na veřejném životě pokládány otázky mapující mínění občanů o důvodech vstupu do politiky a o tom, kolik politiků se zajímá, co si myslí obyčejní lidé.

Při posuzování zájmu politiků o mínění obyčejných lidí převládá u české veřejnosti skeptický pohled. Naprostá většina odpovědí je soustředěna do těch variant, které vypovídají o zájmu menšiny politiků, přičemž zhruba pětina občanů zastává vyhraněný názor, že *nikdo* z volených zástupců se nezajímá o smýšlení lidí, třetina si myslí, že je to *naprostá menšina* a další třetina, že je to *spíše menšina*. Přibližně desetina populace se přiklání k opačnému názoru, a to že zájem o mínění lidí je u většiny politiků.

Ve srovnání s minulým šetřením velmi mírně posílil názor o zájmu většiny politiků, a naopak trochu oslabilo skeptické přesvědčení o nezájmu (nárůst i pokles jsou o 5 procentních bodů). I přes tento posun však lze pochybovačné mínění ohledně zájmu volených zástupců o názory občanů považovat za poměrně setrvalé a stabilní.

Graf 1. Kolik politiků se zajímá o to, co si myslí obyčejní lidé?¹

Rozdíly v názorech na zájem politiků o mínění občanů se projevují podle vzdělání a životní úrovně. Lidé s vyšším, zejména vysokoškolským vzděláním, jsou o něco méně skeptičtí, i když i u nich výrazně převládá mínění o zájmu menšiny politiků. Podobně lidé s dobrou životní úrovní jsou pesimističtí v menší míře, naopak občané deklarující špatnou životní úroveň jsou výrazně častěji přesvědčeni, že o názory lidí, jako jsou oni sami, se nezajímá *nikdo* z politiků.

Dále bylo ve výzkumu zjišťováno, nakolik jsou podle mínění obyvatel důležité různé důvody pro lidi, kteří vstupují do politiky. Všechny předložené pohnutky k zapojení do veřejného života se občanům jevily jako opodstatněné a tudíž dost důležité. Obecně jsou však podle občanů pro lidi, kteří vstupují do politiky, důležitější osobní pohnutky, než ty, které představují práci pro společnost či společenské blaho.

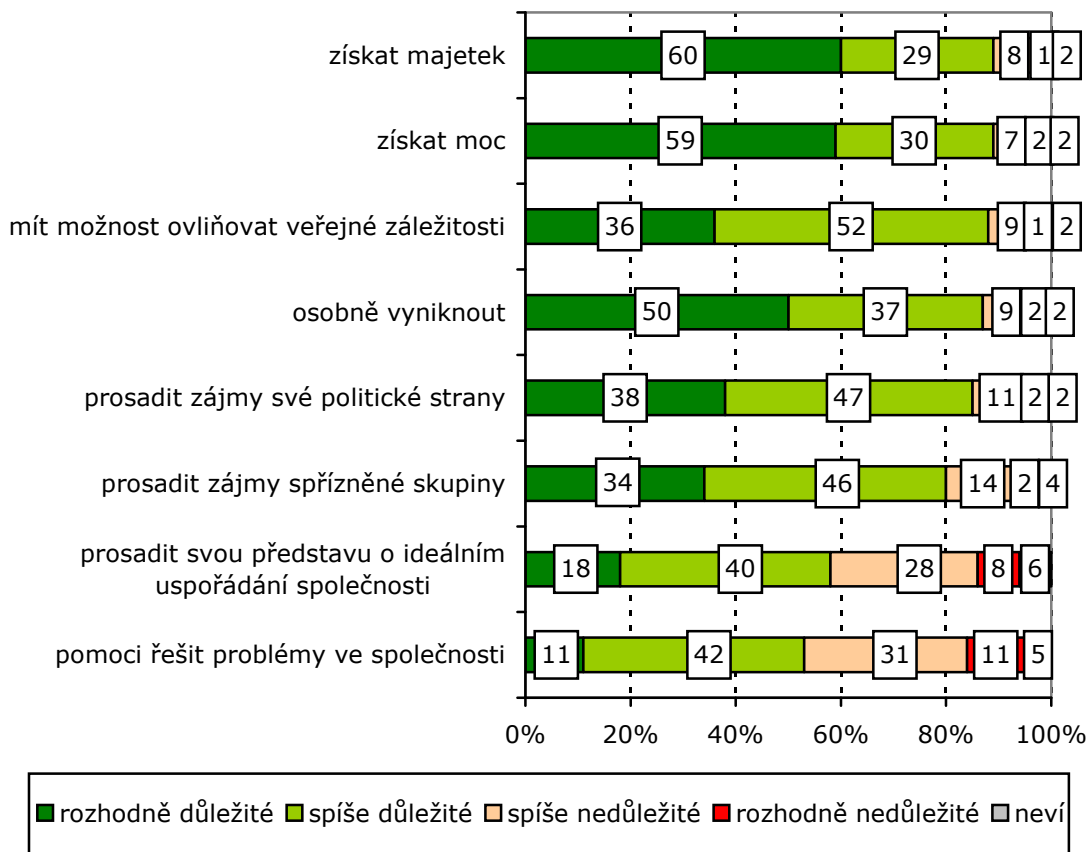
Zisk majetku či *moci*, to jsou podle naprosté většiny obyvatel ty nejdůležitější podněty k zapojení do veřejného života. Nejenže je podíl kladných odpovědí v těchto případech velmi vysoký (u obou 89 %), ale i rozhodnost je poměrně značná (tři pětiny lidí volí krajní variantu odpovědi). Podobně je to i u důvodu *osobně vyniknout*, u kterého je opět připisovaná důležitost velmi vysoká (87 %), stejně tak i rozhodnost odpovědí (50 % *rozhodně důležité*).

Trochu jiná situace nastává v případě neutrálně formulované pohnutky ke vstupu do politického života *možnost ovlivňovat veřejné záležitosti*, kde je sice celková důležitost vysoká podobně jako u předchozích položek (88 %), avšak rozhodnost značně nižší (o něco více než třetina občanů v tomto případě odpovídá krajní variantou). Podobně by se dali charakterizovat i další dva testované důvody angažovanosti: *prosazování zájmů své politické strany* nebo *zájmů spřízněné skupiny*. Opět vysoké celkové přesvědčení o důležitosti, ovšem nižší míra rozhodnosti.

¹ Znění otázky: „Kolik zvolených politiků se podle Vás zajímá o to, co si myslí lidé, jako jste Vy?“
Varianty odpovědí: všichni, naprostá většina, spíše většina, spíše menšina, naprostá menšina, nikdo.

Motivace ke vstupu do veřejného života, které představují práci pro společnost, jako jsou *prosazení své představy o ideálním uspořádání společnosti a pomoc řešit problémy ve společnosti* jsou sice pokládány za podstatné (více než polovina populace je takto označila), avšak ve srovnání s ostatními je jejich důležitost pro vstup do politiky podle občanů relativně nejmenší. V obou případech je značný podíl těch, kteří si myslí, že pro ty, co se chtějí zapojit do veřejného života, jsou tyto dva důvody nedůležité (36 %, resp. 42 %)

Graf 2. Důležitost důvodů, proč se lidé zapojují do politického života²

Rozdíly v mínění o důležitosti jednotlivých důvodů, proč lidé vstupují do politického života, se částečně projevují podle životní úrovně, a také podle vzdělání. Občané s vysokoškolským vzděláním jsou v o něco větší míře přesvědčeni o důležitosti u důvodů *pomoci řešení problémů ve společnosti* a u *ovlivnění veřejných záležitostí*.

Lidé s dobrou životní úrovní přisuzují o něco větší důležitost motivům, jako jsou *prosazení zájmů své politické strany* a *pomoc řešit problémy ve společnosti*. Naopak obyvatelé deklarující špatnou životní úroveň jsou ve svém vnímání skeptičtější a ve větší míře uvádějí důležitost u položek *získat moc*, či *získat majetek*. V obou posledně zmíněných případech se objevuje velký důraz v odpovědích, tedy vysoká krajní varianta *rozhodně důležité*.

² Znění otázky: „Řekněte mi prosím, proč se podle Vás zapojují lidé do politického života? Jak důležité nebo nedůležité jsou pro ně následující důvody? a) pomoci řešit problémy ve společnosti, b) osobně vyniknout, c) získat moc, d) prosadit svou představu o ideálním uspořádání společnosti, e) mít možnost ovlivňovat veřejné záležitosti, f) prosadit zájmy své politické strany, g) získat majetek, h) prosadit zájmy spřízněné skupiny.“ Varianty odpovědí: rozhodně důležité, spíše důležité, spíše nedůležité, rozhodně nedůležité.

Ve srovnání s předešlým šetřením mírně posílilo mínění, že lidé vstupují do politiky kvůli zisku majetku či moci, nebo kvůli osobnímu vyniknutí. Toto posílení je charakterizováno větší rozhodností přesvědčení (nárůst krajních variant), přičemž celková míra přikládané důležitosti se zvýšila jen mírně, nebo vůbec. Naopak oproti minulému roku značně posílil názor (o 10 procentních bodů), že pomoci řešit problémy ve společnosti je pro lidi vstupující do veřejného života nedůležité.

Tabulka 1. Důležitost důvodů, proč se lidé zapojují do politického života – časové srovnání

	2/2010				2/2011			
	RD	SD	SN	RN	RD	SD	SN	RN
Získat majetek	53	30	10	3	60	29	8	1
Získat moc	51	34	10	3	59	30	7	2
Mít možnost ovlivňovat veřejné záležitosti	36	52	8	2	36	52	9	1
Osobně vyniknout	45	40	9	3	50	37	9	2
Prosadit zájmy své politické strany	40	43	11	2	38	47	11	2
Prosadit zájmy spřízněné skupiny	33	48	12	2	34	46	14	2
Prosadit svou představu o ideálním uspořádání společnosti	20	40	27	6	18	40	28	8
Pomoci řešit problémy ve společnosti	16	47	26	6	11	42	31	11

Pozn.: Procenta v řádku. Dopočet do 100 % tvoří spontánní odpověď *nevím*.